

ARTIKEL April 2015

Werken in 4D: een verrassend groot effect

Door: Connie van der Zel

Ellen Ros is projectleider Kwaliteit en Onderwijsvernieuwing bij de Aloysiusstichting. Onder dit bestuur vallen 60 locaties van scholen voor speciaal onderwijs, verspreid over het hele land. Het betreft zowel speciaal basisonderwijs als voortgezet speciaal onderwijs. Alle scholen binnen het bestuur zijn aan de slag gegaan met opbrengstgericht werken in 4D. Ellen vertelt over het hoe en waarom.

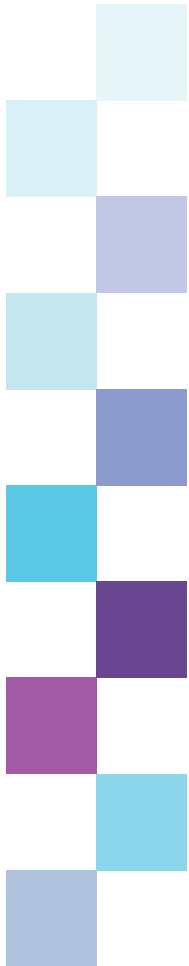
“Binnen onze stichting hadden wij, als onderdeel van onze koersdoelen, het handelingsgericht werken tot 2015 omschreven. Vooruitstrevend als wij zijn, zochten wij hier een aansprekend vervolg op, wij noemen dat handelingsgericht werken 2.0. Hoe kunnen wij nog meer uit onze leerlingen halen? Wij hebben van verschillende onderwijsadviesbureaus adviseurs uitgenodigd om te kijken wat zij ons konden bieden. Het 4D-traject van de CED-Groep bood precies waar wij naar op zoek waren. Met de hele stuurgroep hebben we besloten om hiermee aan de slag te gaan”

In de periode van oktober tot maart volgden de directeuren, ib'ers, zorgcoördinatoren en gedragswetenschappers van alle 60 locaties de Masterclass opbrengstgericht werken in 4D. Om dit organisatorisch mogelijk te maken, werden de trainingen op 5 locaties in verschillende regio's gegeven. “In het begin was er best weerstand tegen dit traject,” vertelt Ellen. “Je raakt met het 4D-traject erg aan de dagelijkse praktijk in de klas, en dat vinden ze op scholen over het algemeen niet fijn. Maar na de training was de weerstand snel verdwenen, mensen konden niet wachten om ermee aan de slag te gaan. Dit heeft alles te maken met de concrete handvatten die de werkwijze biedt aan het doelgericht werken in de dagelijkse praktijk. En het heeft ook alles te maken met de vakkennis van onze trainer, Audrey Machielsens. Zij weet waar ze het over heeft en weet mensen te overtuigen.”

Na de Masterclass stelden alle scholen hun eigen trajectplan op, waar mogelijk samen met een collegaschool. Ellen: “De scholen kiezen zelf waar ze mee gaan beginnen. Als een school bijvoorbeeld al in het jaarplan heeft opgenomen dat er extra aandacht naar spelling gaat, doorloopt de school 4D op het gebied van spelling. Met de stuurgroep hebben we een meerjaren plan opgesteld. Onderdeel hiervan is dat er samen met de CED-Groep vier keer per jaar intervisiebijeenkomsten worden georganiseerd. Dit gebeurt weer met dezelfde vijf groepen van de Masterclass. Doordat elke school met zijn eigen traject bezig is, valt er bij deze bijeenkomsten veel uit te wisselen en veel van elkaar te leren.”

“Is het nou echt zo eenvoudig?”

Vanuit de scholen krijgt Ellen veel positieve berichten te horen. “Mensen gaan kritisch kijken naar hun eigen werkwijze en worden zich bewust van hoe het beter kan. Werken in 4D biedt concrete handvatten om het onderwijsaanbod ook echt te verbeteren. Je leert veel concretere

doelen te stellen en je daarvan bewust te zijn. En als je er dan doelgericht mee aan de slag gaat, is het effect verrassend groot. Ik zal een voorbeeld geven: Met 4D kun je ook doelgericht werken aan het gedrag van leerlingen. Een leerkracht is hiermee aan de slag gegaan en zag al heel snel resultaat. 'Is het nou echt zo eenvoudig?', was de reactie. Daarmee wil ik niet zeggen dat werken in 4D eenvoudig is. Het vereist een andere manier van denken, en als je het over de hele breedte wilt uitvoeren kost dat ook veel tijd. Maar de kracht is dat het een verrassend groot effect heeft. Bovendien levert de werkwijze ook weer tijd op. Door te werken met gestandaardiseerde groepsplannen in arrangementen ben je minder bezig met de individuele doelen, en dat geeft ruimte. Al met al kan ik niet anders dan concluderen dat iedereen, ondanks de aanvankelijke weerstand, nu voor de volle 100% achter het werken in 4D staat.

Als je de scholen iets goeds biedt, dan werkt het!"

Opbrengstgericht werken in 4D

Om opbrengstgericht en passend onderwijs vorm te geven, ontwikkelde de CED-Groep een denk- en werkwijze: opbrengstgericht werken in 4D. Werken met deze kwaliteitscyclus biedt een concreet model met een duidelijk kader. Het uitgangspunt is planmatig werken vanuit de schoolstandaard.

4D staat voor data, duiden, doelen en doen:

- Data: welke gegevens verzamel ik over mijn groep?
- Duiden: wat zeggen deze gegevens als ik ze vergelijk met de schoolstandaard en wat zeggen ze over het leerkrachtgedrag?
- Welke doelen ga ik stellen op het gebied van leerstof, leertijd, didactisch handelen, pedagogisch handelen en klassenmanagement?
- Wat ga ik doen om die doelen te bereiken?

Opbrengstgericht werken in 4D wordt aangeboden in de vorm van trainingen (Masterclasses) en begeleidingstrajecten op maat. Het aanbod is op bestuursniveau, managementniveau en op leerkrachtniveau.

Meer weten?

Neem contact op met Audrey Machielsen (a.machielsen@cedgroep.nl), of kijk op www.opbrengstgerichtwerken4D.nl.